

בס"ד. ש"פ אחרי־קדושים, י"ג אייר, ה'תשל"א

(הנחה בלתי מוגה)

תפול עליהם אימתה ופחד בגדול זרועך ידמו כאבן וגו'.¹ הנה ע"פ פשוטו קאי פסוק זה על הזמן דקרי"ס כשיצאו ישראל ממצרים, ולאח"ז עברו את הירדן בעת הכניסה לא"י, שזהו מ"ש עד יעבור עמך וגו'. אמנם, במאמר דפ' אחו"ק בהמשך והחרים תרל"א² מבואר שכל הפסוק הזה משמע לשון עתיד, שעתיד ליפול עליהם אימתה ופחד לעתיד לבוא. וזהו גם מ"ש עד יעבור גו' עד יעבור, ב"פ, דקאי על ההעברה הב' שתהי' לעתיד לבוא. וזהו הטעם שרק בהעברה הא' נזכר שם הוי' (עד יעבור עמך הוי'), משא"כ בהעברה הב' נאמר סתם עד יעבור עם זו קנית, ולא נזכר שם הוי', כיון שהגילוי דלעתיד לבוא יהי' למעלה מבחי' הוי'.³ וזהו גם מש"נ עם זו קנית, כידוע בד' המדריגות דעושך יוצרך בוראך קונך, שקונך הוא כנגד עולם האצילות, ששם לא יגורך רע⁴ (כמבואר בתו"א⁵ בענין כי תקנה עבד עברי), כי, לעת"ל כתיב' ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, כולו אחד, נקרא בי"ה ונכתב בי"ה⁷, היינו, שכמו שנכתב באצילות ולמעלה מאצילות, כך יהי' נקרא בהשתלשלות בבי"ע. וזהו גם מ"ש תפול עליהם אימתה, בה' הידיעה, שזהו האימה ופחד מהקב"ה בעצמו כו'. וכמובן גם מחילוקי המדריגות ביראה למטה, שהיראה מהשר היא דוקא כשאינו עומד לפני המלך, אבל כשעומד לפני המלך, אינו ירא מהשר, ואדרבה, אסור שתהי' יראה מהשר בפני המלך, שזה הי' חטאו של אורי' החתי שחלק כבוד ליואב בפני דוד המלך⁸. ולכן, כשיהי' גילוי אוא"ס⁹ לעת"ל, כמ"ש¹⁰ ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גו', אזי תפול עליהם אימתה גו' מהקב"ה בעצמו, וכמ"ש¹¹ לבוא בנקרת

(1) בשלח טו, טז.

(2) סה"מ תרל"א ח"א ע' רצז ואילך. וראה גם ד"ה תפול עליהם בתורת חיים בשלח רסד, א [קפה, ב] ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי האמצעי דרושים לפסח ע' רג ואילך. סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרצב ואילך.

(3) תורת חיים ומאמרי אדמו"ר האמצעי שם.

(4) תהלים ה, ה. וראה לקו"ת במדבר ג,

סע"ג. וש"נ.

(5) משפטים עו, ב.

(6) זכרי' יד, ט.

(7) ראה פסחים נ, א. וש"נ.

(8) שבת נו, א.

(9) בתרל"א שם: גילוי מל' דא"ס.

(10) ישעי' מ, ה.

(11) שם ב, יט. וראה תניא ספ"ו.

הצורים ובסעיפי הסלעים מפני פחד הוי' והדר גאונו. ומעין זה הי' בקרי"ס, מצד הגילוי אלקות שהי' אז, שכל אחד מראה באצבעו ואומר זה א-לי ואנוהו¹², אבל גילוי זה הי' רק לפי שעה כו', ולעת"ל יהי' בקביעות, וגם יהי' אז גילוי מדריגה עליונה יותר, שלכן יאמרו הנה אלקינו זה וגו' זה הוי' וגו'¹³, ב"פ זה.

(ב) **והענין** בעבודה הוא², דהנה איתא בזהר¹⁴ עה"פ¹⁵ ונפש כי תחטא, תוהא, שזוהי תמיהה איך יתכן שנפש האדם שהיא חלק אלוקה ממעל ממש¹⁶ תעשה היפך רצון העליון, אלא שזהו מצד העלם והסתר הגוף ונה"ב, שניתן להם כח שיוכלו להעלים לפי שעה על נפש האלקית, עד שהאדם יוכל לעשות מעשה בהמה, ויהי' נדמה לו שעודנו ביהדותו כו'¹⁷ [והטעם לזה הוא בכדי שתהי' תכלית השלימות בעבודת ה', באופן של בחירה כו', כמ"ש¹⁸ ראה נתתי לפניך גו' את החיים ואת הטוב וגו' ובחרת בחיים]. אמנם בעת קרי"ס האיר בגופות שלהם גילוי הנפש, ולכן אמרו זה א-לי ואנוהו, שראו בגילוי החיות האלקי כו', ומזה נמשך גם בעולם אימה ופחד על יושבי הארץ כו'. ולעת"ל יהי' גילוי נעלה יותר מזה בנפש האדם, ולכן גם היראה שתומשך בעולם תהי' באופן נעלה יותר, שלכן יבואו בנקרת הצורים גו' מפני פחד הוי' והדר גאונו, ועאכו"כ שלא יהי' נתינת מקום לענין שהוא היפך רצון העליון, כי את רוח הטומאה אעביר מן הארץ¹⁹. אך עדיין צריך להבין, דכיון שיהי' גילוי הנפש באופן נעלה ביותר, אין מקום לכאורה למציאות הגוף, אלא צ"ל נשמות ללא גופים. ומהו הענין שגם לעת"ל תהי' מציאות הגוף, ואעפ"כ יאיר בו גילוי אור הנפש, ועד שגם בעולם תומשך היראה מפחד הוי' והדר גאונו.

(ג) **ולהבין** זה יש להקדים מה שמבאר במאמר², שאי אפשר להיות כל בחי' השתלשלות אם לא על ידי ג' בחי', והם שתיים שהן ארבע, דהיינו, יש ואין, ובכל א' מהם שתי מדריגות, יש האמיתי ויש הנברא, וגם האין נחלק לשתיים, אין של יש האמיתי ואין של יש הנברא.

(12) בשלח טו, ב ובפרש"י. שמו"ר ספכ"ג.

(13) ישע"י כה, ט. וראה שמו"ר שם.

(14) ח"ג יג, ב. טז, א.

(15) ויקרא ה, א.

(16) תניא רפ"ב.

(17) ראה תניא פי"ד.

(18) נצבים ל, טו. שם, יט.

(19) זכרי' יג, ב.

ומבאר הענין ע"פ ג' משלים (כל משל רוחני יותר מהמשל שלפניו). משל הא' הוא מנביעת המעינות מן התהום אשר מתחת לארץ, ומהמעינות נמשכים נהרות רבות, הנה התהום הוא היש ומקור האמיתי, ששם הוא מקור המים ובאופן בלתי מוגבל, והנהרות הם בחי' יש המקבל, שהנהר הוא בבחי' יש והתפשטות גדולה כו'. והממוצע המחבר ב' בחי' יש אלו הוא האין באמצע, שהוא המעין שנובע טיפין טיפין, שלכן נק' אין, שהמשכתו בצמצום דוקא, ולא כהנהר דמכיפי' מיברך²⁰, והתפשטותו הוא באופן שעולה על כל גדותיו, אבל המעין המשכתו הוא טיפין טיפין דוקא, ואדרבה, כדאיתא בגמרא²¹ בנוגע למעין השילוח שהי' מקלח מים בכאיסר, וכשהרחיבוהו נתמעטו מימיו. ובחי' האין נחלק לשנים, בחי' המעין כפי שנמשך מהתהום, שנקרא אין ע"ש שאינו בערך לתהום, ובחי' המעין כפי שהנהר נמשך ממנו, שנקרא אין ע"ש שאינו מושג, לפי שאינו מערכו של הנהר, שהרי המעין מטהר בכל שהוא²².

ומשל הב', רוחני יותר, הוא מענין הצמיחה, שמכח הצומח אשר בארץ צומחים אילנות ודשאים וכו', והרי כללות כח הצומח הוא כח כללי לכל מיני צמיחה, והוא בחי' יש האמיתי, וגוף הצמיחה, היינו הפירות שצומחים וכו', הוא בחי' יש מוגבל, יש המקבל. ובכדי שיומשך מבחי' כח הצומח הכללי, שהוא יש האמיתי, בצמיחה הפרטית של הפירות וכו', שהוא בחי' יש המקבל, הרי זה ע"י אין באמצע, שהוא כח הצמיחה הפרטית, שלגבי כח הצומח הכללי הוא בחי' אין, שאינו בערך אליו, כערך הפרט לגבי הכלל, וזהו בחי' אין הא'. והאין הב' הוא כפי שכח הצמיחה הפרטית מתלבש בצמיחה של הפירות וכו', לאחר הקדמת העלאת מ"ן דרקבון הגרעין (כמבואר בלקו"ת פ' בהר²³), שהוא כבר באופן של המשכה כו', אלא שנקרא אין ע"ש שאינו מושג.

ומשל הג' היותר רוחני הוא מחיות הנפש שבאדם, שבחי' יחידה שבנפש שהיא למעלה מבחי' כחות הנפש היא בחי' יש המשפיע הכל, היינו כל עניני חיות הנפש, והגוף החי מהארת הנפש הוא בחי' יש המקבל. והממוצע המחבר הוא בחי' אין, שהוא החיות והכחות פרטיים של הנפש, ונחלק לשתיים, דכמו שהוא לגבי יחידה שהוא היש המשפיע הוא בבחי' אין ממש שאינו תופס מקום כלל, וכמו שהוא לגבי הגוף הוא בחי' אין שאינו מושג כו'.

22) מקואות פ"א מ"ז.

23) מ, ב. וראה תניא אגה"ק ס"ח.

20) שבת סה, ב.

21) ערכין י, ב.

ועד"ז יובן למעלה, דכתיב²⁴ אל דעות הוי', דעות תרי"ג²⁵, דעת עליון ודעת תחתון. דעת עליון הוא שלמעלה יש ולמטה אין, למעלה יש הוא בחי' יש האמיתי, ולמטה אין הוא בחי' האין של היש האמיתי, שהוא בטל במציאות וכלא חשיב לגבי היש האמיתי. ודעת תחתון הוא שלמטה יש ולמעלה אין, שאין זה אותו האין של היש האמיתי, אלא הוא אין של יש הנברא, ומה שנקרא אין, אין הפירוש שאינו מציאות, כמו בהאין של יש האמיתי, שהרי אדרבה, הוא מחי' ומקיים את יש הנברא, אלא נקרא אין לפי שאינו מושג כו'.

(ד) **ועפ"ז** יובן ההפרש בין הזמן דקרי"ס שאמרו זה אלי ואנוהו פעם אחת, לזמן דלעת"ל שיאמרו ב"פ זה, דבזמן קרי"ס האיר בגופות ישראל בחי' האין של היש הנברא, ובאופן כזה הי' גם הגילוי בעולם, אבל לעת"ל יתגלה בגופם בחי' אין של היש האמיתי, ועד"ז יתגלה בעולם בחי' האין של היש האמיתי, ולכן תפול עליהם אימתה, בה' הידיעה, לבוא בנקרת הצורים וגו' מפני פחד הוי' והדר גאווה. ואז יקויים מ"ש²⁶ ונהרו אליו כל הגוים, שזה נאמר במלך המשיח, שמחמת עוצם הגילוי שיאיר עליו, יהי' ונהרו אליו כל הגוים, שזהו מחמת הרגש האימה ופחד כו'.

(ה) **והנה** כל הגילויים דלעתיד תלויים במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות²⁷, והיינו ע"י העבודה בהפצת התורה בכל מקום ומקום, ובפרט ע"י הפצת המעיינות חוצה, המעיינות דפנימיות התורה, תורתו של רשב"י (שיום ההילולא שלו ל"ג בעומר²⁸ חל בשבוע שמתברך משבת זו²⁹), שפעל פתיחת הדרך (כידוע בענין פתח רשב"י³⁰) להמשכת וחיבור פנימיות התורה בנגלה דתורה באופן שנעשים כולא חד³¹, שע"ז נמשכים כל הענינים כפי שהם מצד התורה³², וכמסופר בזהר³³ שע"י אמירת תורה עה"פ³⁴ הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד פעל

(32) נזכר גם מ"ש (תהלים קלג, ג) "שם צוה ה' את הברכה חיים" (וראה אדרא זוטא בזח"ג רצו, ב) — חיים דתורה, שמזה נמשך בחיים כפשוטם למטה מעשרה טפחים, ע"י ההליכה (באופן ד"ואולך אתכם קוממיות" (בחוקותי כו, יג)) בדרך התורה, שהיא דרך מלכו של עולם.

(33) ח"ג נט, ב.

(34) תהלים קלג, א.

(24) שמואל"א ב, ג.

(25) ראה תקו"ז תס"ט בתחלתו.

(26) ישע"י ב, ב.

(27) תניא רפ"ז.

(28) ראה פרי עץ חיים שער ספירת העומר פ"ז.

(29) זח"ב סג, ב. פח, א.

(30) ראה סה"מ תרע"ח ע' רפג.

(31) ראה סה"מ תרל"ח ע' קנב ואילך.

רשב"י ירידת גשמים למטה כפשוטו, וכמ"ש³⁵ אם בחוקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם, ופירש"י בלילי רביעית ובלילי שבתות, ועד להמשכת כל הענינים הגשמיים שנכללים במ"ש ונתתי גשמיכם (הגשמיות שלכם), כתורת הבעש"ט³⁶, שעל ידו באה תורת רשב"י באופן של יתפרנסון³⁷, שזוהי הטעימה מגילוי תורתו של משיח בעקבתא דמשיחא, בבחי' טועמי' חיים זכו, כדאיתא בפע"ח³⁸ שבערב שבת צריך לטעום מאכלי השבת. ועי"ז הנה בהאי חבורא דילך יפקון בי' מן גלותא ברחמי³⁹, בחסד וברחמים, כיון שע"י הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא⁴⁰, בקרוב ממש ובעגלא דידין, ושמחת עולם על ראשם⁴¹.

<p>ע' 173. וש"נ.
 (39) זח"ג קכד, ב. הובא בתניא אגה"ק רסכ"ו.
 (40) אגה"ק דהבעש"ט — נדפסה בכתר שם טוב בתחילתו. ובכ"מ.
 (41) ישעי' לה, יו"ד. נא, יא.</p> | <p>(35) ר"פ בחוקותי (כו, ג"ד).
 (36) ראה כש"ט סו"ס רז.
 (37) תקו"ז ת"ו (בסופו). וראה כסא מלך לתקו"ז שם. לקו"ש חכ"ד ע' 136 הערה 35. וש"נ.
 (38) שער השבת רפ"ג. וראה לקו"ש ח"כ</p> |
|---|--|